

Revisionsrapport

Kommunala informationsansvaret **Botkyrka kommun**

September 2013
Sofia Regnell

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
1. Inledning	2
1.1. Bakgrund	2
1.2. Revisionsfråga	2
1.3. Avgränsning och metod.....	3
2. Informationsansvaret i Botkyrka kommun	4
2.1.1. Organisation	4
2.1.2. Uppföljning och kartläggning	5
2.2. Ruiner för samverkan.....	6
2.2.1. Paraplyprojektet	6
2.3. Genomförda insatser inom området och effekterna av dessa.....	7
2.3.1. Kommentarer och bedömning	7

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

De förtroendevalda revisorerna har gett PwC i uppdrag att granska det kommunala uppföljningsansvaret. Revisorernas bedömning av väsentlighet och risk samt en genomgång av kommunens invärlds- och omvärldsanalys har legat till grund för valet av granskningsområde och -inriktning.

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

Har Utbildningsnämnden ett ändamålsenligt system för arbetet med informationssansvaret för ungdomar, som överensstämmer med gällande regelverk?

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att Utbildningsnämnden har ett ändamålsenligt system för arbetet med informationssansvaret för ungdomar, som överensstämmer med gällande regelverk.

Nedan utvecklas bedömningen och i detta sammanhang lämnas även rekommendationer för att ytterligare utveckla verksamheten.

Vi bedömer att det finns en ändamålsenlig organisatorisk placering av informationsansvaret i kommunen. Vi bedömer också att det finns en god kontakt med gymnasieskolorna i kommunen, bland annat genom Studie- och yrkesvägledarnätverket där studie- och yrkesvägledare från samtliga kommunala gymnasieskolor träffas regelbundet.

I intervjuer framkommer att kartläggnings- och uppsökningsverksamheten fungerar väl, inte minst sen införandet av den nya regionala ungdoms- och elevdatabasen (UEDB). Däremot saknas idag resurser för att göra hembesök hos dem som inte kan nås via brev och telefon. Vi rekommenderar att nämnden ser över möjligheterna utöka verksamheten till att även inrymma möjlighet till att göra hembesök.

Vi bedömer att det finns en aktuell och heltäckande handlingsplan för hur arbetet kring informationsansvaret ska bedrivas. Däremot har vi inte kunnat verifiera en tydlig årlig uppföljning av de mål kring kartläggning och uppföljning som finns specificerade i handlingsplanen. Uppföljning utgör ett verktyg för nämnden att säkerställa att arbetet bedrivs på ändamålsenligt vis. Det finns behov av att fördjupa uppföljningen av dessa mål.

Vi bedömer att det finns en god samverkan med Socialtjänsten och Arbetsförmedlingen genom verksamheten som bedrivs inom Paraplyprojektet. Det är dock viktigt att nämnden ser till att denna samverkan fortsätter att bedrivas, i Paraplyprojektets regi eller i den ordinarie verksamheten, då Grenverket Södertörn i vilket projektet ingår delfinansieras av Europeiska Socialfonden och avslutas under år 2013.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Ungdomsarbetslösheten har uppmärksammats mycket i media senare tid. Sveriges ungdomsarbetslöshet ligger över genomsnittet i jämförelse med övriga EU-länder och dessutom är skillnaden mellan arbetslösheten bland unga och äldre störst bland europeiska länder.

Sedan den 1 juli 2005 är kommunerna skyldiga att följa upp de ungdomar i åldern 16-20 år som inte går i gymnasieskolan och att erbjuda dem åtgärder. Ansvaret regleras i 1 kap 18 § i skollagen:

En hemkommun skall löpande hålla sig informerad om hur de ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ungdomar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella eller specialutformade program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändig för att kommunen skall kunna genomföra sin skyldighet enligt första stycket.

Tidigare kunde en lämplig åtgärd för denna målgrupp vara en plats på gymnasieskolans individuella program men i och med den nya skollagen har det individuella programmet ersatts med fem så kallade introduktionsprogram. Dessa är endast till för elever som inte är behöriga till något nationellt program eller som behöver skaffa sig behörighet till ett visst nationellt program. Detta innebär att en del av de unga som tidigare skulle ha blivit erbjudna plats på det individuella programmet inte längre har något alternativ i de nya programmen.

Skolverket har dock pekat på brister i det kommunala uppföljningsansvaret och genomförde en undersökning år 2009 som visade att det då fanns 12 000 unga där det helt saknas information om deras sysselsättning eller försörjning. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting uppfattas informationsansvaret av många kommuner som otydligt idag och många anser att det saknas vägledning i hur ansvaret ska tolkas.

1.2. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga:

Har Gymnasie- och utbildningsnämnden ett ändamålsenligt system för arbetet med uppföljningsansvaret för ungdomar, som överensstämmer med gällande regelverk?

För att besvara revisionsfrågan har granskningen utgått från följande kontrollmål

- Uppföljningsansvarets organisatoriska placering och kontakten med gymnasieskolorna inklusive kunskap om målgruppen
- Aktuell och politiskt fastställd handlingsplan för arbetet med målgruppen
- Rutiner för samverkan med socialtjänsten och externa aktörer (t ex Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan) samt hantering av sekretessregler mm
- Genomförda insatser inom området och effekterna av dessa

1.3. Avgränsning och metod

Granskningen omfattar utbildningsnämnden och har genomförts genom intervjuer med gymnasiechef, chefen för specialistenheten på utbildningsförvaltningen samt med den handläggare som är beslutande för gymnasieplaceringar och för tilläggsbelopp på Utbildningsförvaltningen. Intervju har också genomförts med chefen för Arbets- och kompetenscenter som arbetar praktiskt med informationsansvaret.

En granskning av de dokument som är styrande och stödjande avseende denna verksamhet har också genomförts. Granskning har också genomförts av den uppföljning av de insatser som gör inom området årligen.

2. Informationsansvaret i Botkyrka kommun

En minskad arbetslöshet är ett prioriterat område i Botkyrka kommuns långsiktiga planering. I oktober 2012 var 12 % av arbetskraften 16-64 år registrerade som arbetslösa i Botkyrka och endast Södertälje hade en högre siffra i länet. Riksgenomsnittet var 8,6 % under samma period. Skillnaderna inom kommunen är stora och följer den allmänna socioekonomiska strukturen.

I juni 2013 antog kommunfullmäktige en arbetsmarknadspolitisk programförklaring som anger färdriktningen för kommunens arbetsmarknadspolitik. Kommunens ambition är att ingen under 25 år ska sakna arbete, praktik eller utbildning. En annan ambition är att fokus på insatser inom detta område ska vara på de målgrupper som faller inom det kommunala ansvaret. Detta innebär i första hand ungdomar inom ramen för det kommunala informationsansvaret.

2.1.1. Organisation

Utbildningsnämnden delegerade år 2008 informationsansvaret till Arbets- och kompetenscenter (AKC) som är organiserad under Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden. Det praktiska arbetet var tidigare organiserat på Tumba gymnasium men omorganiserades i effektivitetssyfte och för att säkerställa att ungdomarna inom informationsansvaret skulle få tillgång till förvaltningens specialister på arbetsmarknadsfrågor. Centret är organiserat under Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och arbetar för att, med individen i centrum, medverka till att Botkyrkabor blir anställningsbara på dagens och framtidens arbetsmarknad samt övergår till arbete eller studier och egen försörjning.

Inför läsåret 2013/2014 skedde ytterligare en omorganisering där uppföljningsverksamheten flyttade från AKC till kommunens Vägledningscentrum. Centret består av 8 stycken studie- och yrkesvägledare som kommer att jobba med målgruppen 16 år och uppåt. Omorganisationen genomfördes för att samordna kommunens studie- och yrkesvägledare och kunna erbjuda kommuninvånarna en så bred kompetens som möjligt. AKC kommer fortfarande ha ansvar för erbjudandet av insatser till ungdomarna inom informationsansvaret. I intervju med chefen för centret framkommer att omorganiseringen inte kommer att innebära någon större förändring för centret utan egentligen bara att en halvtids studie- och yrkesvägledartjänst kommer att försvinna till Vägledningscentrum.

Gymnasiechefen tar del av rapportering gällande antal ungdomar inom ramen för uppföljningsansvaret en gång per termin. Denna rapportering presenteras även för nämnden.

I intervju med chefen för AKC framkommer att det finns en god kontakt med kommunens gymnasieskolor, dels genom att skolorna signalerar om att en elev

avslutat studier men även genom det Syv-nätverk som samtliga studie- och yrkesvägledare deltar i.

2.1.2. Uppföljning och kartläggning

En politiskt fastställd handlingsplan för arbetet med målgruppen inom informationsansvaret finns från år 2010. Målgruppen för verksamheten är ungdomar mellan 16 och 20 år som varken studerar eller arbetar. Detta kan vara ungdomar som påbörjat men hoppat av studierna, ungdomar som aldrig påbörjat studier på gymnasienivå, ungdomar som aldrig påbörjat gymnasiestudier och har en dokumenterad problematik eller nyanländ ungdom.

Enligt verksamhetens handlingsplan från år 2010 är det förväntade resultatet att 100 procent av informationsansvarets målgrupp finns i ett heltäckande register, att 60 procent av ungdomarna har nåtts, att 100 procent av de nådda ungdomarna erbjuds insatser och att 80 procent av dessa fullföljer sin planering och har ökat sina möjligheter mot studier eller arbete.

Arbetet med att nå målgruppen sker genom parallella processer och insatser. Ungdomarna erbjuds öppen verksamhet som bygger på drop-in-principen där individen erbjuds studie- och yrkesvägledning utifrån ett individuellt behov. Information om denna verksamhet sker via annonser i lokaltidning, på kommunens hemsida, brevutskick, via kontakter från andra kommunala verksamheter, arbetsförmedlingen etc. samt genom kampanjer.

Många ungdomar tar själva kontakt med centret vid de tidpunkter då det är Öppet hus men kontakt tas även genom tidsbeställningar från skolor, anhöriga och socialtjänst. Arbetet med varje ungdom inleds med ett kartläggningssamtal som också syftar till att visa på eventuellt behov av annan utredning. Detta följs av vägledande insatser i form av aktiviteter i grupp eller individuellt, exempelvis arbetslivskunskap eller information från studie- och yrkesvägledaren. Målet med detta är att ta fram en individuell handlingsplan med aktiviteter, mål och delmål samt ge individen stöd och motivation.

I de fall som kräver att uppgifter delas mellan nämnder samt mellan kommuner och myndigheter krävs skriftligt medgivande från ungdomen alternativt från dennes målsman i de fall personen är under 18 år.

Följande aktiviteter erbjuds individen;

- Studie- och yrkesvägledning
- Arbetslivsutbildning
- Arbetsträning eller praktik
- Återgå till studier
- Studieteknik
- Förberedande yrkesutbildning
- Entreprenöriellt inriktat kursspår
- Europeisk volontärtjänst

Den individuella handlingsplanen följs upp regelbundet med utgångspunkt i planens mål och coachning efter behov.

Mål och syfte med verksamheten är att ungdomarna ska hitta en ny väg som fungerar bättre för dem och ett övergripande mål är att så många som möjligt ska kunna fullfölja sina gymnasiestudier på kortare eller längre sikt.

2.2. Ruiner för samverkan

2.2.1. Paraplyprojektet

Samarbete med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen sker inom Paraplyprojektet, vilket är ett samverkanprojekt mellan Botkyrka kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Stockholms läns Landsting. Projektet har fram till 30 juni 2013 ingått i Grenverket Södertörn som delfinansieras av Europeiska Socialfonden och vänder sig till målgruppen 16-24 år.

I projektet ger två coacher och en traineehandledare stöd utifrån varje deltagares individuella behov, vilket bland annat kan innebära hjälp med myndighetskontakter, följa med till olika möten, fylla i blanketter, söka studier och bli coachad i allt som gäller arbetssökande. Ramen för projektet anordnas samverkansmöten en gång i månaden där representanter från Arbetsförmedlingen, Frivården Södertörn, Mini Maria med eftervård, socialbidragsenheten, Arbets- och kompetenscentrum, Försäkringskassan, vuxenheten, utredningsenheten, psykiatri och socialpsykiatriska enheten för att diskutera samverkan kring unga Botkyrkabor. Efter projekttiden ska den samverkan som nu utvecklas fasas in i myndigheternas ordinarie verksamhet.

Deltagarna remitteras via Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Frivården Södertörn, socialtjänsten och landstinget. Alla som möter ungdomar med behov av det slags stöd som Paraplyprojektet kan erbjuda är välkomna att ta kontakt. Dessutom bedrivs en aktivt uppsökande verksamhet och ungdomarna kan själva ta kontakt med projektet. Projektets mål är att 40 procent av ungdomarna efter projekttiden ska studera eller ha ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Dessutom ska 75 procent av handläggarna uppleva att projektets arbetssätt bidrar till större effektivitet när det gäller att få ungdomar vidare till arbete eller studier. Under 2012 hade över 100 unga stöd av projektet. 33 % avslutades till arbete eller studier. Därtill lotsades många till andra arbetsmarknadsinriktade stödinsatser.

I intervju med chefen för AKC framkommer att de arbetar mycket nära Paraplyprojektet och att de ser det som mycket positivt att projektet kan stödja unga när de behöver hjälp med sådant AKC ej har utrymme för. Även Utbildningsförvaltningen har ett nära samarbete med Paraplyprojektet för att stödja ungdomars möjligheter till fortsatt utbildning.

2.3. *Genomförda insatser inom området och effekterna av dessa*

Under år 2012 har kommunen börjat använda UEDB (Regionala ungdoms- och elevdatabasen) vilket gjort att antal ungdomar som fångas upp i statistiken ökat stort. Under hösten år 2012 saknade 645 ungdomar som är skrivna i kommunen syselsättning.

Vad gäller antal ungdomar som AKV lyckats få kontakt med skiljer det sig inte märkvärt mellan åren. Hur många nya ungdomar ur totalpopulationen som det saknas uppgift om under läsåret 2012/2013 saknas det uppgift om. Det finns inte heller uppgift om hur många ungdomar som blev erbjudna praktikplats eller som sökt studier under läsåret 2011/2012, vilket gör att det inte går att göra en jämförelse mellan dessa två år. 92 ungdomar (75 procent) av de som AKC lyckades få kontakt med erbjöds insatser under läsåret 2012/2013.

Tabell 1 Uppföljning inom informationsansvaret, AKC 2013-06-26

	<i>Läsåret 11/12</i>	<i>Läsåret 12/13</i>
<i>Saknade syselsättning/brevutskick</i>	159	566*
<i>Kontakt</i>	128	122
<i>Saknar kännedom om</i>	42	Saknas uppgift
<i>Praktikplats/sökt studier</i>	Saknas uppgift	92

* Uppgifterna från UEDB om ej registrerade ungdomar i gymnasieåldern innehåller fr.o.m. läsåret även personer 18-20 år med ofullständig gymnasiegång (tidigare endast 16-18 år).

2.3.1. *Kommentar och bedömning*

För att en tydligare uppföljning av de mål som finns i handlingsplanen för verksamheten ska kunna genomföras bör den kartläggning, uppföljning samt insatser som genomförs i verksamheten följas upp ett mer strukturerat sätt. Något som inte görs i tillräcklig utsträckning idag.

2013-09-09

Sofia Regnell
Projektledare

Jan Nilsson
Uppdragsansvarig